

Ministry of European Integration
REPUBLIC OF SERBIA

#EY
ЗА ТЕБЕ

EU
PRO+

KVARTALNI IZVEŠTAJ

april - jun
2024.

Opšti cilj:	Doprineti društveno-ekonomskom razvoju, prosperitetu i socijalnoj koheziji društva u Srbiji
Svrha:	Smanjiti društveno-ekonomske razlike u dva regiona u Srbiji
Budžet:	40 miliona EUR
Donator:	Evropska unija
Datum početka:	1. januar 2021. godine
Datum završetka:	31. decembar 2025. godine
Područje programa:	Region Šumadije i Zapadne Srbije i Region Južne i Istočne Srbije
Implementacioni partner:	Kancelarija Ujedinjenih nacija za projektne usluge (UNOPS)
Datum izveštaja:	17. jul 2024. godine
Period obuhvaćen izveštajem:	1. april– 30. jun 2024. godine
Izveštaj pripremio:	UNOPS

Skraćenice

OPP	Organizacija za podršku poslovanju
CLLD (eng.)	Lokalni razvoj koji vodi zajednica
PDP	Poziv za dostavljanje predloga projekata
OCD	Organizacija civilnog društva
DEU	Delegacija Evropske unije
EU	Evropska unija
APRR	Akcioni plan za rodnu ravnopravnost
GAU (eng.)	Jedinica za administriranje bespovratnih sredstava
DU	Dobro upravljanje
GMT (eng.)	Tim za upravljanje bespovratnim sredstvima
GSA (eng.)	Ugovor o dodeli bespovratnih sredstava
ITI	Integralne teritorijalne investicije
ISTD (eng.)	Integralni održivi teritorijalni razvoj
LAG	Lokalna akciona grupa
LSU	Lokalna samouprava
MRZBSP	Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja
MDULS	Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave
MP	Ministarstvo privrede
MoR	Memorandum o razumevanju
MEI	Ministarstvo za evropske integracije
UOP	Upravni odbor Programa
RRA	Regionalna razvojna agencija
SKGO	Stalna konferencija gradova i opština
MSP	Mala i srednja preduzeća
SUD (eng.)	Održivi urbani razvoj
URBACT	Program mreže za urbani razvoj

SADRŽAJ

Skraćenice	2
1. REZIME	4
2. KVARTALNI IZVEŠTAJ O STATUSU REALIZACIJE	6
2.1 Pregled napretka u realizaciji projekata	6
2.1.1 Kontekst javnih politika i programa	6
2.1.2 Napredak u ostvarivanju ciljeva	7
2.1.3 Rezultati i aktivnosti	7
2.2 Upravljanje i rukovođenje	13
2.2.1 Upravljanje programom	13
2.2.2 Koordinacija	13
2.2.3 Ljudski resursi	14
2.2.4 Nabavke i bespovratna sredstva	14
2.2.5 Finansije	14
2. RIZICI I OTVORENA PITANJA	14
3. ODRŽIVOST: Društveni, ekološki, ekonomski, nacionalni kapaciteti	15
4. MEĐUSEKTORSKE TEME: Dobro upravljanje, rodna ravnopravnost, socijalna inkluzija, zaštita životne sredine i klimatske promene i digitalizacija	16
5. KOMUNIKACIJE I VIDLJIVOST	17
6. STEČENE POUKE	18
7. SLEDEĆI IZVEŠTAJNI PERIOD	18
MLO – Napredak u odnosu na pokazatelje	19
ANEKSI	23

1. REZIME

Program Evropske unije za lokalni razvoj – EU PRO Plus završio je značajan deo aktivnosti tokom drugog kvartala 2024. godine, istovremeno pružajući podršku novim projektima i aktivnostima. Dok je tokom kvartala završeno pet projekata lokalne infrastrukture i četiri projekta jačanja socijalnih usluga, Program je dodelio sredstva za šest dodatnih projekata sa rezervne liste projekata u okviru Poziva za žene i mlade početnike u poslovanju, a takođe je pokrenuo implementaciju 18 integralnih projekata. Sa aktivnostima započetim u prethodnim periodima, trenutno je u realizaciji 85 projekata, dok je 219 (71%) završeno.

Najznačajniji napredak tokom kvartala odnosi se na započetu **implementaciju 18 integralnih projekata** ukupne vrednosti preko 12 miliona evra koji su proistekli iz teritorijalnih strategija koje su podržane kroz EU PRO Plus. Ova aktivnost, planirana za realizaciju u narednih osamnaest meseci, postavlja osnov za stvaranje direktnih koristi za oko 350.000 ljudi i indirektno više od 1,5 miliona stanovnika ovih teritorija kroz unapređenje kvaliteta urbanih sredina, uslova za obrazovanje i zaštitu životne sredine putem poboljšane energetske efikasnosti javnih zgrada i bolje upravljanje otpadom. Takođe, lokalne samouprave (LS) i regionalne razvojne agencije (RRA) će u saradnji sa drugim lokalnim partnerima raditi na aktiviranju i razvoju turističkih potencijala ovih 11 teritorija uz očuvanje kulturno-istorijskog nasleđa, a kroz svoje inicijative uvešće digitalizaciju i inovacije, uzimajući u obzir socijalnu uključenost i ranjive grupe.

Podrška EU PRO Plus **pristupu integralnom i održivom teritorijalnom razvoju (ISTD)** je takođe podstaknuta formalnim usvajanjem dvanaest razvijenih teritorijalnih strategija od strane svih 31 LSU učesnica, i iniciranom podrškom u uspostavljanju Jedinica za koordinaciju projekta (PCU) koje su predviđene teritorijalnim strategijama a koje će biti ključne za razvoj i implementaciju investicionih programa i identifikaciju i razvoj integralnih projekata velikih razmera. Program je takođe potpomogao partnerstva za podržane teritorije koja su dala rezultate, pri čemu je Kragujevac bio partner sa Opštinom Ravena za URBACT Innovation Transfer, a Leskovac, Kragujevac, Užice, Zaječar, Niš i Pirot su sklopili ukupno petnaest partnerstva u okviru dva poziva za INTERREG Europe koja su zatvorena tokom kvartala.

Efekti podrške Programa **unapređenju ekonomskog rasta** se uvećavaju kroz otvaranje dodatnih 29 novih radnih mesta, od kojih 17 zauzimaju žene, kroz podršku pokretanju biznisa i otvaranju 26 novih preduzeća. Takođe, projekti poslovne infrastrukture počinju da daju konkretne rezultate, kao što je slučaj sa projektom u Šapcu, gde je infrastrukturno opremanje industrijske zone doprinelo stvaranju uslova za strane investicije od 180 miliona evra u izgradnju tri fabrike i zapošljavanje 690 ljudi.

Završetkom pet projekata završena je aktivnost za **jačanje socijalnih usluga**, koja je uspešno dostigla postavljene ciljeve kroz rezultate 20 podržanih projekata. Uspostavljeno je i/ili poboljšano 28 socijalnih usluga i preko 7.700 ljudi iz osetljivih grupa je imalo direktnu korist. Takođe je važno da je ova intervencija omogućila 26 partnerstava između civilnog i javnog sektora u 22 LSU. Novoosnovani Centar za decu u Nišu tokom kvartala direktno pruža podršku za 40 dece, pretežno romske nacionalnosti, koja žive/rade na ulici i/ili ispod granice siromaštva, tako što im obezbeđuju redovne obroke, smeštaj, odeću, kao socijalne, zdravstvene i obrazovne usluge. Projekat u Boru je rezultirao sa jačanjem kapaciteta Dnevnog boravka za decu i omladinu sa smetnjama u ponašanju kroz organizovanje različitih edukativnih aktivnosti, programa podrške i tehničkog opremanja, obuhvativši 80 dece i mladih iz ciljnih grupa i uključivši preko 300 dece sa prosocijalnim ponašanjem. U Novom Pazaru, projekat koji se realizovao u partnerstvu javnog i civilnog sektora, obuhvatio je preko 500 korisnika usluge porodičnog savetovališta.

Takođe, ostvaren je dodatni napredak ka **unapređenju socijalne infrastrukture i socijalne kohezije**, završetkom još dva lokalna infrastrukturna projekta tokom kvartala, koji su u oblasti obrazovanja i kulture pružili korist za više od 265.000 stanovnika Niša i Golupca i susednih opština. Naime, sada energetska efikasna Pozorište lutaka u Nišu obezbeđuje bolji kulturni razvoj dece uzrasta od pet do trinaest godina, kao i poboljšane uslove za rad zaposlenih u pozorištu lutaka. Takođe, završetkom radova na rekonstrukciji objekta koji je sada preuređen u Gradski muzej u Golupcu, stvoreni su ukupni uslovi za unapređenje kulturog sadržaja za sve građane ove opštine, kao i za unapređenje turizma.

Napredak je zabeležen i u podršci u **sanaciji infrastrukture oštećene u poplavama**, izgradnjom dva mosta u Vrnjačkoj Banji i Rači. Ove intervencije bi trebalo da značajno doprinesu smanjenju i ublažavanju rizika u slučaju budućih poplava koje mogu da pogode ova područja.

Program je proaktivno **upravljao rizicima i rešavao otvorena pitanja** tokom kvartala. Najveći izazovi tokom kvartala odnosili su se na sprovođenje procesa javnih nabavki za projekte poslovne infrastrukture, uz pritužbe Komisiji za zaštitu prava ponuđača na odlaganje planiranog tempa realizacije projekata. Štaviše, posebno u udaljenim opštinama, procesi nabavke su morali da se ponove za nekoliko projekata zbog nedostatka ponuda, što je takođe doprinelo kašnjenju u implementaciji.

U narednom periodu ključni izazov za Program ostaje kontrola vremenskog okvira implementacije i obezbeđivanje uspešnog završetka podržanih projekata.

Program nastavlja da **predstavljanja rezultata intervencija** kroz promociju projekata lokalne i poslovne infrastrukture, podršku malim i srednjim preduzećima i integralni pristup razvoju. Promocija novododeljena 43 granta za podršku ženama i mladima početnicima u poslovanju organizovana je u aprilu 2024. godine u Vrnjačkoj Banji u prisustvu zamenice šefa Delegacije EU i predstavnika Ministarstva za evropske integracije. Ipak, ključni događaj bila je promocija 18 odobrenih integralnih projekata u Beogradu u prisustvu ministarke za evropske integracije i ambasadora EU u Srbiji uz 80 predstavnika lokalnih samouprava, uključujući 11 gradonačelnika i direktore šest regionalnih razvojnih agencija, što je potvrda dugogodišnjeg partnerstva koje je UNOPS razvio i održava sa lokalnim i regionalnim partnerima. Organizovano je nekoliko poseta EU PRO Plus i projektima njegovih prethodnika u Vranju, Bajinoj Bašti, Osečini, Leskovcu i Vrnjačkoj Banji, što je privuklo medijsku pažnju i promovisalo postignute rezultate. U poslednjem kvartalu, ovi naponi su doveli do 384 pozitivna medijska izveštaja, od kojih je polovina (189) objavljena u nacionalnim medijima.

U ovom izveštaju su dati pregled napretka i učinka, najnovije informacije o pitanjima vezanim za rukovođenje i koordinaciju, pregled pretpostavki i rizika, razmotrena su pitanja kvaliteta i održivosti, dat je uvid u ključne rezultate za naredni izveštajni period, kao i pouke. U nekoliko aneksa predstavljene su detaljnije informacije o određenim konkretnim aktivnostima koje je Program sproveo.

KVARTALNI IZVEŠTAJ O STATUSU REALIZACIJE

2.1 Pregled napretka u realizaciji projekata

2.1.1 Kontekst javnih politika i programa

Evropski parlament i Savet postigli su 4. aprila 2024. dogovor o [Novom planu rasta za Zapadni Balkan](#), vrednom 6 milijardi evra, koji podržava Plan reformi i rasta koji je Komisija predložila u novembru 2023. Plan je potpuno nova ponuda za zemlje Zapadnog Balkana koja omogućava pristup nekim koristima članstva u EU pre samog pristupanja. Fond će obezbediti veću finansijsku pomoć kao odgovor na društveno-ekonomske i fundamentalne reforme definisane u ambicioznim Reformskim agendama koje pripremaju partneri sa Zapadnog Balkana. Ukupan iznos sredstava za period 2024-2027. je 6 milijardi evra. Ovaj iznos se sastoji od 2 milijarde u grantovima i 4 milijarde veoma povoljnih zajmova. Najmanje polovina ukupnog iznosa biće dodeljena kroz Investicioni okvir za zapadni Balkan (WBIF), podržavajući investicije u infrastrukturu i povezanost, uključujući transport, energiju, zelenu i digitalnu tranziciju. Ostatak će biti dodeljen kao direktna podrška državnim budžetima. Sredstva će se izdvajati dva puta godišnje, na osnovu zahteva partnera sa Zapadnog Balkana i nakon što Evropska Komisija i, gde je potrebno, EEAS, provere da li su svi relevantni uslovi ispunjeni.

[Interreg Europe](#) je 7. juna 2024. zatvorio treći poziv za dostavljanje predloga projekata. Na Poziv, koji je prvi put bio otvoren za zemlje IPA, pristiglo je 206 predloga projekata, od kojih je 44 podneto iz Srbije. Ciljevi poziva su u skladu sa ciljevima Kohezione politike EU 2021 - 2027, a poziv je komplementaran teritorijalnim strategijama razvijenim kroz EU PRO Plus i omogućava dalju implementaciju instrumenata politike koji su predviđeni strategijama.

[URBACT poziv za dobre prakse](#), zatvoren 30. juna 2024. godine, osmišljen je za podnošenje postojećih lokalnih praksi koje su ostvaruju uticaj, participativne su, integralne, relevantne za Evropsku uniju i prenosive na druge evropske gradove. Pravo učešća, osim gradova iz 27 država članica Evropske unije, država partnera (Norveška, Švajcarska), imali su i gradovi iz zemalja korisnica Instrumenta za pretprijetnu pomoć EU (Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Severna Makedonija i Srbije), kao i iz Ukrajine i Moldavije. Odabrane prakse biće široko promovisane na URBACT Festivalu gradova od 8. Do 10. aprila 2025. u Vroclavu (PL). Poziv je takođe u skladu sa praksom dobijenom kroz proces razvoja teritorijalnih strategija koje podržava EU PRO Plus.

Drugi [Nacionalni urbani forum \(NUF\)](#), sa temom „Lokalizacija ciljeva održivog razvoja i praćenje urbanog razvoja u Republici Srbiji”, uspešno je održan u Nišu od 11. do 12. aprila 2024. godine kao priprema za Dvanaesti Svetsku urbanu Forum (WUF12), koji će se održati u Kairu od 4. do 8. novembra 2024. Tema Nacionalnog urbanog foruma (NUF) bila je u skladu sa glavnom temom Svetskog urbanog foruma („Sve počinje kod kuće: Lokalne akcije za održive gradove i zajednice”). Tribinu koja je okupila oko 200 učesnika organizovali su Agencija za prostorno planiranje i urbanizam Republike Srbije, Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture Republike Srbije, Grad Niš, Stalna konferencija gradova i opština, u partnerstvu sa Kancelarijom stalnog koordinatora Ujedinjenih nacija u Srbiji, Programom Ujedinjenih nacija za naselja – UN Habitat i Svetskom bankom, uz podršku Naučno-tehnološkog parka u Nišu i Švajcarske organizacije za ekonomsku saradnju.

Uz aktivnu ulogu agencija Ujedinjenih nacija, UNDP-a, UNOPS-a, UNESCO-a, UNFPA, UNEP-a i UN Habitata, forum je obuhvatio brojne teme, kao što su aktivnosti UN Habitata na lokalizaciji Ciljeva održivog razvoja, uloga Republičkog zavoda za statistiku u praćenju implementacije Ciljeva održivog razvoja, kao i teme sa paralelnih sesija kao što su uključivanje mladih u postizanje Ciljeva održivog razvoja, urbani razvoj u istočnoj Evropi i centralnoj Aziji, Zelena agenda u urbanom razvoju, urbani forumi i pametni gradovi i arhitektonski i društveni aspekti urbanog razvoja. NUF je uzeo u obzir princip upravljanja na više nivoa i napravio značajan napredak u postizanju bolje vertikalne integracije od Globalnih ciljeva do njihove implementacije na lokalnom nivou.

[Podsticajni fond za ekonomsko osnaživanje osoba sa invaliditetom u Srbiji](#) su u maju mesecu osnovali Divac fondacija, Grad Kragujevac i Regionalna agencija za ekonomski razvoj Šumadije i Pomoravlja, uz podršku Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID) u okviru projekta „Posao po meri: ekonomsko osnaživanje osoba sa invaliditetom”. Fond će pružiti finansijsku podršku osobama sa invaliditetom koje žele da pokrenu sopstveni biznis, kao i poslodavcima koji zapošljavaju osobe sa invaliditetom. USAID je najavio osnivanje sličnog fonda u narednih 12 meseci u Srbiji. Uz lokalne samouprave USAID će pružiti podršku u vrednosti od preko 4,3 miliona dinara, dok se prvi Poziv očekuje sredinom godine.

Vlada Srbije usvojila je u maju 2024. godine [Zaključak o usvajanju okvirnog dokumenta Republike Srbije za izdavanje zelenih i socijalno održivih obveznica](#), koji će podržati novi oblik zelenog i socijalno održivog koncepta finansiranja, važnog za očuvanje životne sredine i socijalne inkluzije. Ovo predstavlja nastavak sprovođenja Deklaracije o Zelenoj agendi za Zapadni Balkan, potpisane u Sofiji. Ranije je 2021. godine usvojen Okvir zelenih obveznica koji daje informacije o tome kako će se sredstva dobijena emisijom zelenih obveznica koristiti za finansiranje zelenih projekata. U skladu sa ovim principima, Okvir zelenih obveznica se sastoji od četiri osnovne komponente: korišćenje sredstava, evaluacija i odabir prihvatljivih troškova, upravljanje sredstvima i izveštavanje.

Ministarstvo rudarstva i energetike objavilo je 18. juna 2024. godine [Javni poziv za dodelu sredstava radi finansiranja projekata unapređenja energetske efikasnosti u objektima od javnog značaja u jedinicama lokalne samouprave, kao i gradskim opštinama](#).

2.1.2 Napredak u ostvarivanju ciljeva

Tokom kvartala, Program je ostvario dalji napredak ka socio-ekonomskom razvoju dva ciljana regiona.

Uticao razvijenih teritorijalnih strategija na odabrane teritorije u smislu implementacije evidentan je kroz značajan broj prijava podnetih za važne EU programe u oblasti urbanog/teritorijalnog razvoja – URBACT i INTERREG Europe, gde su podržane teritorije konkurisale na sve otvorene pozive, sprovedena u ovom kvartalu. Grad Kragujevac je jedan od dva grada iz Srbije koji su prvi put nagrađeni u okviru [Mreža za prenos inovacija u okviru URBACT programa](#) (URBACT Innovation Transfer Networks) i u ukupnom programu URBACT, dok je u slučaju INTERREG Europe dogovoreno 15 partnerstava sa pet programskih ITI teritorija i jednom iz SUD-a, i to: pet prijava sa tri ITI teritorije (Kragujevac, Niš i Zaječar) na tekući ograničeni poziv i deset prijava sa pet teritorija ITI (Kragujevac, Užice, Zaječar, Niš i Pirot) i jedna iz SUD Leskovac na novi poziv. Na [URBACT poziv za dobre prakse](#) prijavio se i Grad Leskovac.

Završetkom aktivnosti za jačanje socijalnih usluga tokom kvartala, Program je uspešno realizovao ukupno 20 projekata. Zadati cilj od 15 socijalnih usluga premašen je uspostavljanjem i/ili unapređenjem 28 socijalnih usluga, uključujući inovativne i integrisane usluge. Projektima je obuhvaćeno preko 8.400 direktnih korisnika (62% su žene), od čega je preko 7.700 lica iz osetljivih grupa. Dodatno, procena je da je preko 23.700 ljudi (54% žena) imalo indirektnu korist od intervencije.

Završetkom aktivnosti u okviru projekata lokalne infrastrukture u Nišu i Golupcu, Program je završio 35 infrastrukturnih projekata, koji su doprineli poboljšanju kvaliteta života za više od 220.000 građana.

Takođe, projekti poslovne infrastrukture počeli su da daju prve rezultate. Naime, kompanija Minh je već izgradila tri fabrike i zaposlila 690 ljudi u delu šabačke severozapadne zone, koja je infrastrukturno opremljena kroz Program.

2.1.3 Rezultati i aktivnosti

Rezultat 1: Poboljšano planiranje razvoja u ciljnim opštinama i uvođenje koncepta ITI

Skupštine 31 grada i opštine koje učestvuju u izradi dvanaest teritorijalnih strategija formalno su usvojile svoje strategije, čime je ova aktivnost završena. Usvojene strategije postavljaju formalne osnove za

suočavanje sa složenijim teritorijalnim izazovima i procesima koji treba da omoguće dobre efekte transformacije u ciljanim urbanim područjima.

Uz usvajanje rezultata [Javnog poziva za sprovođenje integralnih projekata proisteklih iz dvanaest teritorijalnih strategija podržanih kroz program](#), Program je postavio osnovu za obezbeđivanje direktnih koristi za oko 350.000 ljudi i indirektno više od 1,5 miliona stanovnika ovih teritorija kroz poboljšanje kvaliteta urbanih područja, uslova za obrazovanje i zaštitu životne sredine kroz poboljšanje energetske efikasnosti javnih zgrada i bolje upravljanje otpadom. Takođe, lokalne samouprave (LS) i regionalne razvojne agencije (RRA) će u saradnji sa drugim lokalnim partnerima raditi na aktiviranju i razvoju turističkih potencijala ovih 11 teritorija uz očuvanje kulturno-istorijskog nasleđa, a kroz ove inicijative uvešće digitalizaciju i inovacije, uzimajući u obzir socijalnu uključenost i ranjive grupe.

Aktivnost 1.1 Jačanje nacionalnih kapaciteta za uvođenje integralnog teritorijalnog razvoja

Obim i metodologija Studije o nacionalnom modelu za ISTD je razvijen i dostavljen Ministarstvu za evropske integracije (MEI) radi pregleda i povratnih informacija. Završna studija će sumirati relevantne aktivnosti i rezultate EU PRO Plus programa i dati preporuke za nacionalni model integralnog održivog teritorijalnog razvoja (ISTD) u Srbiji. Koristiće postojeće rezultate, iskustva stečena u tekućim aktivnostima i dodatnu tehničku ekspertizu, gde je to potrebno. U očekivanju potvrde MEI, studija će se osvrnuti na međunarodni kontekst ISTD u EU, lokalni kontekst u Srbiji, iskustva programa EU PRO Plus u razvoju i sprovođenju teritorijalnih strategija i predložiti nacionalni model za ISTD u Srbiji.

Aktivnost 1.2 Unapređenje kapaciteta opština i regionalnih razvojnih agencija za uvođenje koncepta integralnog teritorijalnog planiranja

Tokom kvartala, 22 preostale LSU, od 31 koje su učestvovale, usvojile su teritorijalne strategije, označavajući formalni završetak procesa. Naime, tri od sedam strategija održivog urbanog razvoja i 19 od 24 lokalne samouprave koje učestvuju u strategijama integralnih teritorijalnih investicija (ITI) usvojile su teritorijalne strategije. Proces usvajanja u svih 31 LSU obavljen je bez primedbi na dokumente u toku postupka, čime se dokazuje legitimnost strategija koja je stečeba kroz intenzivan participativni proces, kao i kvalitet izrađenih strategija.

Kao što je predviđeno planom za izgradnju kapaciteta (CB), Program je pružio podršku teritorijama da identifikuje mogućnosti i zahteve za uspostavljanje Jedinica za koordinaciju projekta (PCU) predviđenih teritorijalnim strategijama. Sastanci sa predstavnicima jedanaest teritorija, osim ITI Niš, održani su tokom maja i juna 2024. godine, uz delimično učešće i međunarodnih stručnjaka. Prema ključnim nalazima, teritorijama je potrebna dalja tehnička pomoć u implementaciji strategije u sledećim aspektima: 1) priprema investicionih programa za teritorije, što je uobičajeno sredstvo u EU za podršku implementaciji teritorijalnih strategija; 2) obuka o identifikaciji i razvoju velikih integralnih projekata i 3) podrška uspostavljanju PCU. Program će razviti koncept podrške na osnovu ovih nalaza i početi sa pružanjem tehničke podrške od septembra 2024.

Aktivnost 1.3 Sprovođenje aktivnosti koje doprinose društveno-ekonomskom rastu, predviđenih strategijama integralnog teritorijalnog planiranja

Završena je evaluacija pristiglih prijavi na [Javni poziv za sprovođenje integralnih projekata proisteklih iz 12 teritorijalnih strategija podržanih kroz program EU PRO Plus](#) i Upravni odbor programa je potvrdio rezultate 20. maja 2024. godine. Za finansiranje je odobreno 18 projekata ukupne vrednosti 12,8 miliona evra, od čega je 9,6 doprinos EU. Potpisani su svi ugovori o grantu, a 27. juna 2024. održan je orijentacioni sastanak sa korisnicima grantova kome je prisustvovalo preko 50 predstavnika LSU i RRA.

Rezultat 2: Unapređeni ekonomski rast u ciljnim opštinama

Završetkom sedam projekata poslovne infrastrukture projekata usmerenih na infrastrukturno opremanje

industrijskih zona, preko 40 kompanija imaće adekvatne uslove za pokretanje ili unapređenje poslovanja u zonama, od čega su 25 odsto direktne strane investicije. Ubedljivo najveći uticaj bi moglo da ostvari opremanje šabačke severozapadne zone, gde je 15 novih preduzeća kupilo 64 ha u delu industrijske zone, podložno intervenciji, za pokretanje ili proširenje poslovanja, ulaganjem 295 miliona evra i otvaranjem radnih mesta za 1.875 ljudi. Najveća kapitalna investicija je iz Mintha koji je potpisao ugovore sa Vladom Srbije za otvaranje četiri fabrike u slobodnoj zoni Šabac i koji je već izgradio tri od četiri planirana objekta i zaposlio 690 radnika.

Pored 274 nova radna mesta (od kojih 142 ili 52% čine žene) u okviru grant sheme za podršku MSP, 29 novih radnih mesta (od kojih su 17 žene) otvorili su žene i mladi početnici u poslovanju, dok je osnovano 26 novih privrednih subjekata.

Aktivnost 2.1 Razvoj poslovne infrastrukture i usluga vezanih za poslovanje na lokalnom nivou

Period implementacije za 20 projekata poslovne infrastrukture je produžen kako bi se omogućio njihov završetak. Iako je vidljiv napredak u radovima na devet od 13 lokacija, sa najviše odmaklim projektom u Knjaževcu, četiri korisnika grantova Aktivnost 2.2 Povećanje konkurentnosti i održivosti preduzeća koje doprinosi ekonomskoj stabilnosti lokalnih zajednica su još uvek u fazi nabavke zbog neuspelih tendera kao u slučaju Malog Zvornika, ili žalbi ponuđača Republičkoj komisiji za zaštitu prava ponuđača, kao u slučaju Užica, Preševa i Kragujevca. Šabac je morao da odloži i potpisivanje drugog ugovora za radove na kišnoj kanalizaciji, iako je dodeljen na osnovu odluke Republičke komisije o zaštiti prava ponuđača, jer je u maju drugi ponuđač uložio žalbu. Iako je time dodela ugovora za radove na kišnoj kanalizaciji odložena za dodatna tri meseca, već su završeni radovi na izgradnji puteva na 2 km puteva u okviru severozapadne zone Šabac, dodeljeni u ovom kvartalu, osim završni deo od 300m koji zavisi od završetka kišne kanalizacije. Pored Šapca, Mionica je napredovala do 75% završenih radova na vodozahvatu Orlovina i vodovodu koji je koristan za postojeću industrijsku zonu i olakšao uspostavljanje nove zone, dok je prvi ciklus obuke nemačkog jezika pri kraju. Čuprija je završila i 90% završenih radova na trafo stanici u industrijskoj zoni. U nastojanju da revitalizuje fabriku Kobos, Bosilegrad je završio proceduru nabavke i potpisao ugovor sa najpovoljnijim ponuđačem koji se sprema da započne ugovorene radove.

Dva projekta poslovne infrastrukture orijentisana ka turističkom razvoju su značajno napredovala. Knjaževac je završio sve radove na opremanju banjskog centra, dok su na samom kraju kvartala završeni radovi na grejanju. Primopredajom celokupnog ugovorenog nameštaja za prostorije i druge neophodne opreme stvorile bi se osnove za uspostavljanje banjskog turizma u ovoj opštini. Još jedan ekonomski infrastrukturni projekat iz LOT 2, kao podrška turizmu, privodi se kraju u Mataruškoj banji u Kraljevu, gde su završeni svi građevinski radovi na vodovodnoj mreži, dok su radovi na izgradnji igrališta za decu i park mobilijara značajno napredovali.

Što se tiče grantova za podršku u izradi tehničke dokumentacije, sedam dodeljenih projekata su u različitim fazama izrade, pri čemu je najnaprednija Loznica koja je dobila građevinsku dozvolu za projekat koji je prošao tehničku reviziju treće strane. Takođe, i pored stalnog zaostajanja u realizaciji projekta, Zaječar je konačno uspeo da ugovori projekat i obavi inicijalni sastanak sa projektantom koji je već u prvom mesecu realizacije ugovora predao idejni projekat.

Aktivnost 2.2 Povećanje konkurentnosti i održivosti preduzeća koje doprinosi ekonomskoj stabilnosti lokalnih zajednica

Šest predloga projekata sa rezervne liste u okviru [Poziva za podnošenje predloga za podršku ženama i mladima početnicima u poslovanju](#) su odobreni za finansiranje i izdati su ugovori o grant podršci. Sa prvobitno potpisanih 39 grantova, ovo je ukupno 45 izdatih grantova. Međutim, dva korisnika grantova su otkazala učešće zbog nemogućnosti da obezbede sufinansiranje, rezultirajući u ukupno 43 aktivna granta. Orijentacioni sastanak posvećen sprovođenju projekata održan je 16. aprila 2024. godine i 43 korisnika grantova je započelo realizaciju projekta. Dvadeset devet korisnika grantova je sprovelo procedure www.euproplus.org.rs

nabavke i ugovorilo dobavljače od kojih je devet korisnika već dobilo opremu.

Rezultat 3: Poboljšana socijalna infrastruktura i socijalna kohezija u ciljnim opštinama

Završetkom pet projekata tokom izveštajnog perioda, završena je aktivnost jačanja socijalnih usluga, uspešno dostižući postavljene ciljeve kao rezultat 20 podržanih projekata. Uspostavljeno je i/ili poboljšano ukupno 28 socijalnih usluga i preko 7.700 ljudi iz osetljivih grupa je imalo direktnu korist. Intervencijom je omogućeno 26 partnerstava između civilnog i javnog sektora u 22 LSU.

Kao rezultat novoosnovanog Centra za decu u Nišu, 40 dece, pretežno romske nacionalnosti, koja žive/rade na ulici i/ili ispod granice siromaštva, imaju pristup redovnim obrocima, smeštaju, odeći, kao i socijalnim, zdravstvenim i obrazovnim uslugama. Takođe, dvoje dece je podstaknuto i podržano da se vrate u školu, a sva su unapredila pisanje, čitanje, računanje i rad na računaru. Kao rezultat terenskog rada, četvoro dece je izvučeno iz prinudnog prosjačenja. Nakon završetka projekta, pružanje usluge se nastavlja putem crowdfunding kampanja i nenovčanih doprinosa obezbeđenih iz različitih izvora.

Intervencija je u Boru rezultirala jačanjem kapaciteta Dnevnog boravka za decu i omladinu sa problemima u ponašanju kroz organizovanje različitih edukativnih aktivnosti, programa podrške i tehničkog opremanja, obuhvativši 80 dece i mladih iz ciljnih grupa i uključivši preko 300 dece sa prosocijalnim ponašanjem. Takođe, kapaciteti ustanova socijalne zaštite, zdravstvene zaštite i obrazovnih institucija za rad sa decom i mladima sa problemima u ponašanju unapređeni su organizovanjem različitih obuka i razvojem međusektorske saradnje, uz učešće preko 70 stručnjaka. Rad Centra je nastavljen kroz finansiranje iz opštinskog budžeta i sredstvima obezbeđenim iz donatorskih programa.

U Novom Pazaru, projekat je realizovan u partnerstvu javnog i civilnog sektora, imao je preko 500 korisnika porodičnog savetovališta, uključujući žrtve nasilja u porodici, decu i omladinu sa problemima u ponašanju, porodice u riziku od odvajanja dece od porodice i dr. Projekat je omogućio raspoloživi stalni prostor za korišćenje usluge Porodičnog savetovališta u Centru za socijalni rad kroz njegovo opremanje i adekvatan odgovor na povećane potrebe za pružanjem usluga.

Dotadni napredak ka unapređenju socijalne infrastrukture i socijalne kohezije ostvaren je završetkom još dva lokalna infrastrukturna projekta tokom ovog kvartala, koji su u oblasti obrazovanja i kulture pružili korist za više od 265.000 stanovnika Niša i Golupca i susednih opština. Naime, sada energetski efikasno Pozorište lutaka u Nišu obezbeđuje bolji kulturni razvoj za decu uzrasta od pet do trinaest godina, kao i poboljšane uslove za rad zaposlenih u pozorištu lutaka. Konačno, rekonstruisani sistem grejanja u prostorijama obezbedio je bolje učešće različitih društvenih grupa, uključujući i posećenost publike tokom svih godišnjih doba, a posebno zimi. Takođe, završetkom radova na rekonstrukciji objekta koji je sada pretvoren u Gradski muzej u Golupcu, poboljšani su ukupni uslovi za unapređenje kulturnog sadržaja za sve građane opštine, kao i turističke ponude za sve posetioce Golupca.

Aktivnost 3.1 Razvoj i unapređenje infrastrukture koja doprinosi poboljšanom kvalitetu života

Tokom kvartala završeni su radovi na dva lokalna infrastrukturna projekta.

U Nišu su završeni radovi na rekonstrukciji zgrade Lutkarskog pozorišta ugradnjom sistema grejanja i ventilacije u objektu uključujući scenu, svlačionice i salu za publiku u prizemlju. Paralelno sa završetkom radova, organizovan je sastanak fokus grupe koji je doprineo da se zatim organizuju tri radionice za tridesetoro dece uzrasta 7-11 godina sa fokusom na zaštitu životne sredine i energetsku efikasnost. Pored toga, radionice su rezultirale temom i predloženim oblicima lutaka koje su korišćene u pozorišnoj predstavi i izložbi pripremljenih materijala i formi. Pozorišna predstava je premijerno izvedena 31. maja 2024. uz prateći onlajn striming koji je urađen pomoću opreme koja je kupljena u okviru projekta dok je osoblje lutkarskog pozorišta obučeno da njome upravlja.

U Golupcu je zgrada pod zaštitom preuređena u Gradski muzej kako bi se zadovoljile potrebe sve većeg priliva turista (milioni godišnje) koji posećuju rekonstruisanu Golubačku tvrđavu i manastir Tumane. Naime, u junu 2024. godine završeni su radovi na sanaciji fasade, zameni krova i prozora, zameni vodovodnih i kanalizacionih instalacija, zatim unutrašnji podovi, plafoni i farbanje. Time su se stekli preduslovi za osnivanje muzejske digitalna platforma koja je u pripremi u ovoj turistički orijentisanoj opštini.

Takođe, kako su u prethodnom kvartalu u Ražnju završeni radovi na izgradnji košarkaškog i odbojkaškog terena, LSU je u izveštajnom periodu organizovala dva događaja u cilju promocije rezultata projekta, i još važnije, značaja bavljenja sportom i zdravih stilova života. Sportski savez Ražanj je pre manifestacija izradio Program korišćenja novoizgrađenih sportskih terena i Program razvoja zdravih stilova života.

Aktivnost 3.2 Podrška javnim institucijama, uključujući institucije socijalne zaštite, da unaprede socijalne usluge i pripremljenost za vanredne situacije

Aktivnost koja je podržala 20 projekata završena je završetkom poslednjeg projekta iz Babušnice krajem juna. Do danas je administrativno zatvoreno četrnaest grantova, jedan projekat je određen za zatvaranje nakon nadoknade neutrošenih sredstava i četiri završna izveštaja su u procesu verifikacije.

Opštini Babušnica nije bila potrebna poslednja tranša u vrednosti od 1.050.000,00 dinara zbog uštede sredstava, što je potvrđeno verifikacijom izveštaja o napretku u junu. Njihov završni izveštaj bi trebalo da bude dostavljen do kraja jula.

U izveštajnom periodu izrađen je Nacrt strategije socijalne politike Grada Zaječara koji se nalazi u proceduri za davanje saglasnosti. Dugoročno, Strategija treba da doprinese unapređenju usluga socijalne zaštite na lokalnom nivou i jačanju organizacionih kapaciteta Grada Zaječara za dalji razvoj i unapređenje socijalne zaštite.

U Beloj Palanci je organizovana obuka za postupanje u slučaju vanrednih situacija, kao što su pandemija i druge krizne situacije. Obuku su pohađala 22 učesnika, a namenjena je roditeljima dece sa smetnjama u razvoju i ličnim pratiocima dece sa smetnjama u razvoju.

Aktivnost 3.3 Podrška aktivnostima vezanim za sprečavanje i suzbijanje pandemije kovida 19

Ova aktivnost je završena u ranijim izveštajnim periodima.

Aktivnost 3.4 Podrška za sanaciju šteta izazvanih poplavama

Radovi na izgradnji mostova u Rači i Vrnjačkoj Banji, ugovoreni tokom prvog kvartala, bili su obustavljeni zbog instalacija koje su pronađene na poziciji temelja na obe lokacije. Posle izmeštanja vodovodnih i elektro i telekomunikacionih instalacija, u aprilu su nastavljeni radovi na mostu u Vrnjačkoj Banji. Iako je projekat napredovao na 80% realizacije, zbog početnih kašnjenja, Program je odobrio produženje projekta od 43 dana do 23. jula 2024. kako bi se osigurao završetak. Izvođač je uspeo da završi i sve radove na uređenju korita reke ugovorene sa opštinom Vrnjačka Banja.

Izgradnja mosta u opštini Rača nastavljena je u junu 2024. godine zbog složenijeg izmeštanja gasovoda. Program je izdao obaveštenje o suspenziji, dozvoljavajući Izvođaču da traži odgovarajućih 60 dana produženja. Prema revidiranom programu radova koji je dostavio Izvođač, radovi će biti završeni do 15. septembra 2024. godine.

Isto tako, Program je kompaniji HPS, koja pruža usluge nadzora za oba ugovora o izgradnji, odobrio produženje trajanja ugovora bez uticaja na troškove.

2.2 Upravljanje i rukovođenje

2.2.1 Upravljanje Programom

Članovi Upravnog odbora Programa (UOP) aktivno su podržavali i usmeravali sprovođenje Programa tokom kvartala. Rezultate Poziva za sprovođenje integralnih projekata koji proizilaze iz dvanaest teritorijalnih strategija koje podržava EU PRO, UOP je odobrio metodom elektronskog glasanja 20. maja 2024. godine.

Razgovori o narednom programu sa Delegacijom EU (EU) u Srbiji, Ministarstvom za evropske integracije (MEI) i Stalnom konferencijom gradova i opština (SKGO) nastaljeni su na dve radionice održane 14. i 20. juna 2024.

2.2.2 Koordinacija

Kao rezultat podrške koju je Program pružio MEI u identifikaciji partnerstava za teritorije za URBACT i INTERREG Europe pozive, Grad Kragujevac je postao jedan od dva grada iz Srbije koja su prvi put nagrađena na bilo kom URBACT pozivu. Naime, Grad Kragujevac je dobio formalnu saglasnost za partnerstvo sa opštinom Ravena za [projekat DARE](#) u okviru [Mreža za prenos inovacija u okviru URBACT programa \(URBACT Innovation Transfer Networks\)](#) što se tiče partnerstva za [INTERREG Europe](#), u okviru restriktivnog poziva za predloge projekata koji je bio otvoren do 7. juna 2024. godine, gde bi već odobreni projekti mogli da dodaju do dva nova partnera svom partnerstvu iz sedam novih zemalja, Kragujevac, Niš i Zaječar dogovorili su pet partnerstva, dok je za treći poziv za dostavljanje predloga projekata koji je takođe bio otvoren do 7. juna 2024. godine, potpisano deset partnersatva između gradova Leskovac, Kragujevac, Užice, Zaječar, Niš i Piroć. Pored toga, Grad Leskovac je aplicirao za [grad dobre URBACT prakse](#) sa svojom SUD strategijom poziv koji je otvoren do 30. juna 2024. godine.

Uz podršku Programa, Grad Šabac je aplicirao za [Program Građani, jednakost, prava i vrednosti \(CERV\)](#) koji finansira Evropska unija, i odobren mu je [partnerski projekat](#) u okviru Interreg Dunavskog programa. Regionalna razvojna agencija Šumadija i Pomoravlje u korelaciji sa programskim aktivnostima započela je projektom [„Regionalni centar cirkularne ekonomije“](#) koji finansira Vlada Češke, a koji će se nalaziti na lokalitetu nasleđa Vojnotehničkog zavoda, i ostvariće sinergiju sa EU PRO Plus u aktivaciji Vojnotehničkog zavoda.

Tokom kvartala, Program je nastavio efikasnu saradnju sa EU Informacionim centrom (EUIC) i Ministarstvom za evropske integracije kako bi se olakšala organizacija poseta i događaja na visokom nivou i povećala vidljivost EU PRO plus projekata. Takođe, poseta DEU Leskovcu kordinisana je sa Zajedničkim tehničkim sekretarijatom za program prekogranične saradnje Srbija-Severna Makedonija iz Leskovca, dok je panel „Zajedničko predstavljanje na tržištu kao faktor konkurentnosti malih proizvođača hrane“ Program organizovao u saradnji sa MEI i OPP projektima.

Kroz Poziv za podnošenje predloga projekata lokalne i poslovne infrastrukture, Program je podstakao opštine da kombinuju i koriste više izvora finansiranja kako bi obezbedili uspešnu implementaciju, posebno među onim LSU koje pripadaju grupi nerazvijenih opština. Kao rezultat toga, nekoliko lokalnih samouprava je apliciralo i uspelo da dobije sredstva koja će sa programskim sredstvima dovesti do finalizacije odobrenih LIP projekata. Dobra praksa je nastavljena u slučaju poslovne infrastrukture, gde je Ministarstvo nauke, tehnološkog razvoja i inovacija finansiralo prvu fazu izgradnje Regionalnog Smart City centra u Novom Pazaru, a koru Program je podržan završetak druge faze, te će tako objekat biti potpuno funkcionalan sa 1050m² opremljenog prostora koji obezbeđuje 118 radnih mesta za IT kompanije i preduzetnike. Takođe, Preševo je preko Koordinacionog tela uspelo da obezbedi sufinansiranje infrastrukturno opremanja nove industrijske zone, dok je Bosilegrad tražio i dobio pomoć za sufinansiranje sanacije tekstilne fabrike Kobos od Kabineta ministra za ravnomerni regionalni razvoj. Projekat u Knjaževcu je i takođe finansiran kombinovanim sredstvima Ministarstva trgovine, turizma i

telekomunikacija koje je sa 25 miliona dinara finansiralo prvu fazu izgradnje Rehabilitacionog centra i banje, dok je Knjaževac iz opštinskog budžeta uložio 52 miliona dinara.

Program EU PRO Plus je učestvovao u organizaciji panel diskusiju na Međunarodnom poljoprivrednom sajmu u Novom Sadu 22. maja 2024. Panel je organizovalo Ministarstvo za evropske integracije na štandu Delegacije EU u Srbiji, pod nazivom „Zajedničko prisustvo na tržištu kao faktor konkurentnosti malih proizvođača hrane“. Na panelu su učestvovali predstavnici OPP koje su realizovali projekte uz podršku EU PRO Plus programa, uključujući: LAG Čačak – Gornji Milanovac, koju je predstavljao projekt menadžer Nedeljko Radulović, predstavljajući projekat „Podrška lokalnim malim preduzećima“; Ivana Antonijević, direktorka Regionalne razvojne agencije Braničevo – Podunavlje, koja je govorila o projektima „Od lokalne pijace do lokalne večere“ i „The Best of BP – Podrška preduzećima za proizvodnju mleka u Braničevsko-podunavskom regionu“. Moderator panela bio je Milivoje Jovanović, direktor NVO ENECA, koji je predstavio i projekat „Fabrika dobre hrane“. Panel je privukao veliku publiku.

Meeting with the EBRD WB Regional Coordinator for Policy & Stakeholders Relations and Principal Manager for Advice for Small Businesses, Aleksandra Miladinovic, was held on June 3, 2024. The meeting aimed to coordinate activities related to small and medium-sized enterprises (SMEs) and to explore potential future collaborations in this sector. Both parties exchanged information on current support activities for SMEs that the European Bank for Reconstruction and Development (EBRD) provides, including advisory services, financial support, and training programs. They discussed the dissemination of information to better inform SMEs about the advisory support and other services offered by the EBRD. This meeting highlighted the importance of effective coordination and communication in ensuring that SMEs are aware of and can access the full range of support available to them. Both sides agreed to continue exploring opportunities for enhanced cooperation and to align their efforts to better serve the SME Sector.

Sastanak sa regionalnim koordinatorom Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) za politiku i odnose sa zainteresovanim stranama i glavnim menadžerom za savetovanje za mala preduzeća, Aleksandrom Miladinović, održan je 3. juna 2024. Sastanak je imao za cilj koordinaciju aktivnosti koje se odnose na mala i srednja preduzeća (MSP) kao i prilike za potencijalnu buduću saradnju u ovom sektoru. Razmenjene su informacije o aktuelnim aktivnostima podrške malim i srednjim preduzećima koje pruža EBRD, uključujući savetodavne usluge, finansijsku podršku i programe obuke. Diskutovalo se o deljenju informacija kako bi mala i srednja preduzeća bila bolje informisana o savetodavnoj podršci i drugim uslugama koje nudi EBRD. Ovaj sastanak je naglasio važnost efikasne koordinacije i komunikacije kako bi se osiguralo da MSP budu imaju informacije i da mogu da pristupe širokom spektru podrške koja im je dostupna. Zaključeno je da će EBRD i EU PRO Plus nastaviti da istražuju mogućnosti za unapređenje saradnje i da usklade svoje napore kako bi bolje služile sektoru malih i srednjih preduzeća.

2.2.3 Ljudski resursi

Sa završetkom dela programskih aktivnosti, 30. juna 2024. godine završena je prva faza plana smanjenja broja članova programskog tima, zatvaranjem terenske kancelarije u Vranju. Takođe, u skladu sa planom, jedna stalna pozicija je promenjena u konsultantsku poziciju

2.2.4 Nabavke i bespovratna sredstva

Tokom drugog kvartala 2024. godine, zaključena je evaluacija pristiglih predloga projekata na Javni poziv za za integralne projekte, nakon čega je dodeljeno 18 ugovora o bespovratnoj podršci (GSA). Pored toga, izdato je još šest GSA za projekat sa rezervne liste koji su odobreni za finansiranje u decembru 2023. u okviru Javnog poziva za podršku ženama i mladima početnicima u poslovanju.

Tokom kvartala administrativno je zatvoreno 28 GSA, dok su, sa novo dodeljena 24 projekta, u realizaciji ukupno 83 GSA i dva ugovora o radovima.

2.2.5. Finansije

Glavni finansijski pokazatelji su sledeći: ¹

- Ukupno izvršenje budžeta Programa EU PRO Plus na dan 30. Jun 2024. godine iznosilo je 25.191.938,77 evra ili 63% budžeta programa
- Izvršenje u drugom tromesečju 2024. godine iznosilo je 926.158,94 evra.
- Projektovano izvršenje za naredni izveštajni period je 3.883.605,50 evra.

Zahtev za sledeću tranšu podnet je Delegaciji EU u junu 2024

2. RIZICI I OTVORENA PITANJA

Tokom ovog tromesečja, Program je proaktivno upravljao rizicima i otvorenim pitanjima. U nastavku je dat kratak prikaz trenutnog skupa otvorenih pitanja i rizika koji utiču na Program:

- **Žalbe ponuđača Republičkoj komisiji za zaštitu prava ponuđača mogle bi da produže tender i do tri meseca**, kao u slučaju Užica, Kragujevca i Preševa, gde su drugi najbolji ponuđači podneli žalbu. U slučaju Šapca, žalbe su podignute dva puta što je udvostručilo kašnjenja u dodeli ugovora, dovodeći u opasnost završetak povezanih radova na putnoj konstrukciji. Program je odobrio produženje roka za sve tri LSU, savetujući im da sastave dopis Republičkoj komisiji kojim traže skraćivanje roka za rešavanje spora, a Šapcu savetuje da nastave sa samostalnim radovima na putnim konstrukcijama.
- **Lokalni izbori održani u junu 2024. godine uticali su na operativne kapacitete u LSU, što je moglo da dovede do loše dinamike u sprovođenju projekata.** Lokalni izbori održani su 2. juna 2024. godine u 88 gradova i opština u Srbiji, od kojih je 22² uključeno u Program. Izborne kampanje sa svim pratećim aktivnostima skrenule su pažnju LSU, kako operativnog osoblja, tako i visokih funkcionera, sa realizacije grantova i to je uticalo na dinamiku realizacije. Konkretno u Bujanovcu, gde je izborni proces još uvek u toku sa nepoznatim ishodom, a završetak radova zavisi od raščišćavanja deponije za koju je nadležna lokalna uprava. Program će pažljivo pratiti implementaciju svih projektnih aktivnosti i u stalnoj komunikaciji sa lokalnim samoupravama obezbediti da se aktivnosti sprovedu u najkraćem mogućem roku.
- **Smena predsednika opštine Preševa privremenim organom mogla bi da utiče na dinamiku realizacije projekta poslovne infrastrukture.** Kako je Vlada donela odluku o imenovanju Privremenog organa u Preševu, objavljenu u Službenom glasniku br. 34/24 prestao je mandat Šćiprimu Arifiju kao predsedniku opštine Preševo. Osnovanim Privremenim telom predsedava Ragmi Mustafa koji će voditi LSU do lokalnih izbora u junu 2024. Iako su sve preševske vlade do sada pokazale posvećenost i podršku projektu Industrijske zone, promena vlasti bi mogla da uspori realizaciju projekta - novi privremeni organ mogao bi da predloži promenu menadžera granta i Komisije za javne nabavke pa bi novom timu za implementaciju granta bilo potrebno vreme da se upozna sa metodologijom granta i da komisija završi evaluaciju i donese odluku o najboljoj ponudi za izvođača radova. Program pomno pratio dešavanja u lokalnoj samoupravi posebno u vezi sa potencijalnim promenama i predlaže adekvatne mere.
- **Ukoliko Bosilegrad ne iznajmi prostor koji je predmet intervencije projekta poslovne infrastrukture, postoji rizik da projekat neće ispuniti postavljene indikatore.** Naime, predlog projekta iz Bosilegrada zasnovan je na pismu o namerama kompanije Leganca iz Kruševca koja će

¹ Iako ove brojke pružaju kvalitetan uvid u trošenje sredstava Programa, konačne brojke se navode samo u finansijskim izveštajima Programa.

² Niš i gradske opštine Medijana, Palilula, Crveni Krst, Pantelej i Niška Banja, Valjevo, Požarevac i gradska opština Kostolac, Jagodina, Užice, Čačak, Svilajnac, Boljevac, Arilje, Nova Varoš, Sjenica, Čajetina, Gornji Milanovac, Ivanjica, Vrnjačka Banja, Raška, Tutin, Aleksinac, Svrlijig, Bosilegrad, Bujanovac i Surdulica

iznajmiti fabriku tekstila Kobos i obezbediti posao Bosilegrađanima, tekstilcima koji su ranije bili zaposleni u fabrici tekstila Kobos, pod uslovom da Bosilegrad ispuni infrastrukturne uslove i opremi fabriku opremom u skladu sa zahtevima kompanije. Tokom realizacije projekta, Leganca je odlučila da obustavi pokretanje poslovanja u Bosilegradu, a Bosilegrad je pronašao drugu kompaniju Put Slobode iz Požege, koja je pokazala interesovanje za iznajmljivanje, ali još uvek nije u potpunosti posvećena ovom poslu. Program će komunicirati sa Bosilegradom i nastojati da omogući direktnu komunikaciju sa potencijalnim zakupcima uz dalje istraživanje zahteva tržišta sa Razvojnoum agencijom Srbije (RAS).

3. ODRŽIVOST: Društveni, ekološki, ekonomski, nacionalni kapaciteti

Preduslov za dodelu sredstava za 18 interalnih projekata za 12 korisnika grantova putem [Javnog poziva za sprovođenje integralnih projekata proizašlih iz 12 teritorijalnih strategija podržanih kroz program](#), u skladu sa procedurama UNOPS-a, bio je završetak Procene kapaciteta. Deo Procene kapaciteta je zajednički razvijen Plan za sprovođenje Jačanje kapaciteta u pogledu prevencije seksualne eksploatacije i zlostavljanja (PSEA). Svrha i Procene kapaciteta (CA) i PSEA je bila da se preispita finansijski i operativni kapacitet entiteta da apsorbuje grant/finansijska sredstva i implementira neophodne projektne aktivnosti, i da obezbedi da su efikasne i delotvorne procedure u vezi sa seksualnim iskorištavanjem i zlostavljanjem uspostavljene. Ove procene su takođe obuhvatile pregled politika na strateškom nivou i procese na operativnom nivou korisnika grantova. Proces CA uključivao je Upitnik za samoocenjivanje koji su popunili korisnici grantova, kancelarijski pregled dokumenata koje su obezbedili korisnici grantova i onlajn sastanak/konferencijski poziv. Zapažanja su analizirana, ocenjena prema unapred definisanoj metodologiji i dokumentovana u izveštaju koji sadrži preporučene mere za poboljšanje. Što se tiče CA, svi korisnici grantova su ukupno ocenjeni kao niskorizični, uz obavezu da se pridržavaju Plana za implementaciju jačanja kapaciteta PSEA. Međutim, svaki plan implementacije jačanja kapaciteta PSEA ima nekoliko aktivnosti jačanja kapaciteta, sa imenovanom odgovornom osobom i ciljnim datumom za završetak. Program će nastaviti da pažljivo prati implementaciju preporuka i blagovremeno vrši ponovnu procenu.

U okviru aktivnosti za jačanje socijalnih usluga, civilni sektor se pokazao proaktivnijim, fleksibilnijim i inovativnijim od LSU i drugih uključenih javnih institucija, kada je u pitanju obezbeđivanje održivosti usluga. Na primer, služba skloništa za decu koju je u Nišu osnovala lokalna OCD nastaviće da pruža usluge kroz različite izvore finansiranja koji uključuju kampanje za prikupljanje sredstava, nenovčane priloge građana i poslovnog sektora u odeći, higijenskim i obrazovnim materijalima koji su neophodni za obezbeđivanje usluga. U okviru projekata koje vode lokalne samouprave, kontinuitet usluga i/ili održivost često su prekinuti ili ugroženi administrativnim i proceduralnim preprekama, političkom nestabilnošću, finansijskim ograničenjima ili jednostavno zbog sporog reagovanja nadležnih institucija. U Novom Pazaru je planirano da se usluga porodičnog saveta koju pruža Centar za socijalni centar, a koju je razvio partner na projektu OCD, nastavi i finansira iz namenskih transfera i opštinskog budžeta, ali javna nabavka za usluge još nije objavljena jer sredstva od namenskih transfera za socijalne usluge još nisu opredeljena.

Svih 37 lokalnih infrastrukturnih projekata demonstrira jasne elemente održivosti, doprinoseći boljim uslovima života i rada za svoje korisnike, istovremeno ugrađujući elemente za poboljšanu energetske efikasnost ili upravljanje otpadnim vodama koji će u narednim godinama smanjiti negativan uticaj na prirodu i ostvariti uštede u lokalni budžeti.

Dva završena lokalna infrastrukturna projekta u ovom kvartalu obezbediće jasnu socijalnu, ekonomsku i ekološku održivost. Uz smanjenje potrošnje energije od 10 odsto, Pozorište lutaka u Nišu će imati poboljšano grejanje i ventilaciju, povećavajući broj predstava sa 807 na 900 godišnje i broj dece koja posećuju pozorište sa 24.000 na 30.000 godišnje.

Takođe, sanacijom zgrade u Golupcu i njenom prenamenom u gradski muzej uvela bi se nova usluga koja bi ostvarivala prihod od sve većeg broja turista koji godišnje posećuju Golubac (1 milion). Solarni paneli postavljeni na krov zgrade i povezani na mrežu će smanjiti emisiju CO2 i smanjiti troškove održavanja zgrade.

Preko 11.000 direktnih korisnika imalo bi koristi od ova dva projekta. Pored toga, oba projekta imaju regionalni karakter i značaj za susedne opštine, čime utiču na širu teritoriju. Golubački digitalni muzej, formiran u okviru projekta, biće uključen u formiranje regionalne „Kulturno-istorijske transverzale“ u digitalnom obliku sa opštinama Žužemberk u Sloveniji i Moldava Nova u Rumuniji.

Projekti poslovne infrastrukture takođe daju prve rezultate, a predvodi projekat u Šapcu. Zapošljavanje 200 radnika u novoizgrađenoj fabrici Minth u severozapadnoj zoni u Šapcu doprineće boljem životu i ekonomskoj stabilnosti Šapčana. U isto vreme, porezi na zapošljavanje i drugi porezi nastali usled povećane tržišne aktivnosti pozitivno bi uticali na lokalnu ekonomiju.

Ovo tromesečje je takođe bila prilika da se sumiraju ključni indikatori učinka u odnosu na Plan upravljanja održivošću i teme u vezi sa ekonomskim uticajem, prisustvom na tržištu, zdravljem i bezbednošću i energijom. UNOPS se obavezao na smanjenje emisije od 45% do 2030. godine, koji je takođe postavljen kao cilj za sve kancelarije širom sveta, uključujući kancelariju u Srbiji, koja je strukturisala aktivnosti u pravcu negovanja energetski efikasnog okruženja na radnom mestu. Za prikupljanje osnovnih podataka, kancelarija u Srbiji je uvela u sve strujomere u zgradi pametna brojila električne energije koji registruju potrošnju i emisiju CO₂ i povezani su sa aplikacijom koja omogućava centralno praćenje u realnom vremenu. Takođe, da bi se rešio loš kvalitet vazduha, svaka kancelarija je snabdevena prečistačima vazduha i pametnim senzorima za otkrivanje emisija PM_{2,5}, PM₁₀ i CO₂. Kada se postavi osnova za praćenje, kancelarija UNOPS-a u Srbiji će pokrenuti izradu studije slučaja za ugradnju solarnih PV-a kako bi se potrebe kancelarije za energijom prenele na obnovljive izvore sa nultom emisijom.

4. MEĐUSEKTORSKE TEME:

Dobro upravljanje, rodna ravnopravnost, socijalna inkluzija, zaštita životne sredine i klimatske promene i digitalizacija

Implementacija 18 projekata kao rezultat [Javnog poziva za sprovođenje integralnih projekata proizašlih iz 12 teritorijalnih strategija podržanih kroz program](#), počev od juna 2024. godine, doneće direktne koristi za oko 350.000 ljudi, ciljajući 50% žena kao krajnjih korisnika. Projekti su se obavezali da će pažljivo odgovoriti na potrebe ugroženih grupa, doprineti rodnoj ravnopravnosti i obezbediti ravnomernu raspodelu ostvarenih koristi. Kao jedan od preduslova za uspešnu evaluaciju, dizajn aktivnosti je uključio rodno osetljiv pristup aktivnostima i bavio se društvenom održivošću. Konkretno, projekat koji je odobren u Boru „Ekosistem za inovacije i pametnu ekonomiju u Boru“, posvetio je deo planiranih resursa Start-up centra i ruralnih start-up tačaka ženama preduzetnicama, nudeći posvećeno mentorstvo, programe obuke i mogućnosti umrežavanja. Takođe, projekat predviđa radionice o osnaživanju žena (na teme kao što su izgradnja samopouzdanja, prevazilaženje rodni stereotipa u poslovanju i pristup finansijama). Takođe, projekat odobren gradu Nišu „Aktivna zaštita kulturnog nasleđa Tabula Peutingeriana“ predviđa renoviranje i aktiviranje „ateljaja“ i „kazemata“ na Niškoj tvrđavi, pretvarajući ih u adekvatne prostore za kreativne industrije, a predviđeni su i rodno osetljivi kriterijumi za odabir stanara u renoviranim prostorima. Projekat odobren Regionalnoj agenciji za ekonomski razvoj Šumadije i Pomoravlja (REDSAP) „Šumadija CONNECT: Podsticanje teritorijalnog razvoja kroz inovacije i valorizaciju kulturnog nasleđa“, gde aktivnosti obuhvataju infrastrukturne radove na rekonstrukciji nekadašnje druge Tehničke škole sa osnivanjem kreativno-obrazovnog centar opremljenog specijalizovanim alatima i materijalima za radionice i kurseve. U centru će biti organizovane radionice tradicionalnih zanata i rukotvorina koje će zapošljavati članice udruženja žena koje se bave tradicionalnim zanatima i starim zanatima. Žene će demonstrirati studentima kako se tradicionalne veštine i proizvodi rukotvorina kao kulturnog nasleđa mogu primeniti u kreativnim industrijama i razmeniti ideje o mogućoj primeni u grafičkom dizajnu i drugim oblicima dizajna. O tradicionalnom načinu izrade korisnih predmeta, kao i izradi predmeta od recikliranog materijala, upoznaće se i druge nezaposlene žene i mladi. Praćenje svih projekata uključuje razvrstavanje podataka, praćenje i izveštavanje o učešću i napretku žena u svim projektnim aktivnostima kako bi se osiguralo njihovo uključivanje i adresirali svi rodni dispariteti.

Socijalna uključenost i rodna ravnopravnost predstavljaju glavni fokus nedavno završene aktivnosti na unapređenju socijalnih usluga, gde je 20 projekata ostvarilo direktnu korist za preko 8.400 ljudi (62% su žene), pri čemu je preko 90% njih iz marginalizovanih i ranjivih grupa, uključujući osobe sa invaliditetom (OSI), decu i omladinu sa problemima u ponašanju, decu koja žive i/ili rade na ulici, starije osobe iz ruralnih sredina, omladinu itd.

Kao rezultat ove intervencije, preko 360 dece i odraslih sa smetnjama u razvoju poboljšalo je svoj pristup obrazovanju, socijalnoj zaštiti i zdravstvenim uslugama. Uspostavljanjem i unapređenjem socijalnih usluga stvoreno je 70 novih privremenih ili stalnih poslova, od kojih 64 zauzimaju žene. Sve u svemu, aktivnost je doprinela poboljšanju položaja i kvaliteta života ugroženih grupa, omogućavajući im direktno bolji pristup socijalnim uslugama na duži rok.

Projektom lokalne infrastrukture Ražanj stvoreno je šest prilika za privremeno zapošljavanje žena koje obavljaju aktivnosti na koordinaciji projekta (4) i ugovora o radu (2). Pored toga, 152 osobe iz lokalne zajednice bile su uključene u projektne aktivnosti, uključujući 68 žena. Princip jednakosti i diskriminacije, odnosno ravnopravnog korišćenja sportskog terena od strane svih mladih, uzet je kao glavni princip prilikom izgradnje ovog terena. Takođe, ovaj princip je primenjen kroz izradu Pravilnika o načinu korišćenja sportskog terena za košarku i odbojku i Programa razvoja zdravih stilova života kako bi se definisalo učešće svih mladih, a posebno obezbedilo uključivanje žena i ravnopravno učešće mladih u sportskim aktivnostima. Kroz razvoj programa o zdravim stilovima života deca i mladi su edukovani o značaju fizičke aktivnosti i zdravog načina života.

U Nišu je realizacijom projekta stvoreno devet prilika za privremeno zapošljavanje žena, šest na ugovorima o radu i tri u projektnom timu. Takođe, direktni korisnici projekta Pozorišta lutaka su 45 zaposlenih, od kojih je 14 stalno zaposlenih izvođača, četiri izvođača angažovana na određeno vreme, dok ostale zaposlene čine administrativno-tehničko osoblje. Preko 50% zaposlenih su žene. Takođe, tri organizovane radionice o očuvanju životne sredine i energetske efikasnosti uključile su po radionici 30 dece iz niških osnovnih škola da rade na pripremi pozorišne predstave uz neutralnu emisiju ugljenika.

U Boljevcu je osoblje Doma zdravlja organizovalo terenske posete mesnim zajednicama u selima i urbanom delu Boljevca. 344 pacijenta, pretežno starije populacije, pregledana su na post-kovid simptome. Cilj aktivnosti je bio da se identifikuju potencijalni kardiovaskularni i neurološki poremećaji kao posledica kovida-19. Pacijenti su upućivani da traže adekvatan tretman, a analizom je utvrđeno na koje simptome i geografsku lokaciju Dom zdravlja treba obratiti više pažnje. Lokalni infrastrukturni projekat u Boljevcu otvorio je osam privremenih radnih mesta za žene koje obavljaju poslove na koordinaciji granta (5) i ugovora o radu (3). Pored toga, 344 osobe iz lokalne zajednice bile su uključene u projektne aktivnosti, uključujući 214 žena.

5. KOMUNIKACIJE I VIDLJIVOST

Program je organizovao pet poseta na visokom nivou i dva događaja. U Beogradu je 27. juna 2024. godine organizovan događaj promocije 18 integralnih projekata, kome su prisustvovali ambasador EU, ministarka za evropske integracije i oko 80 partnera iz lokalnih samouprava, uključujući 11 gradonačelnika i direktora šest regionalnih razvojnih agencija. Program je takođe organizovao posetu zamenika šefa delegacije (DHoD) dva projekta MSP u Vranju 9. aprila, celodnevnu posetu šefa Operacija II Delegacije EU projektima u Bajinoj Bašti i Osečini 10. aprila i zajednička poseta zamenice ambasadora i predstavnika MEI Vrnjačkoj Banji 16. aprila, u okviru koje je održan događaj promocije projekata podrške ženama i mladima početnicima u poslovanju.

Takođe, 24. aprila, Program je učestvovao u organizovanju posete ambasadora EU Kragujevcu, koja je uključivala jedno preduzeće i dva projekta organizacija za podršku poslovanju (OPP). Takođe je omogućio posetu na visokom nivou Leskovcu 24. maja, u koordinaciji sa programom prekogranične saradnje Srbija - Severna Makedonija, koji je uključivao dva projekta prekogranične saradnje i EU PRO Plus lokalni infrastrukturni projekat. Pored toga, na zahtev MEI, Program je na Poljoprivrednom sajmu u Novom Sadu organizovao tribinu na temu „Zajedničko predstavljanje na tržištu kao faktor konkurentnosti malih

proizvođača hrane“, na kojoj su učestvovali predstavnici tri projekta OPP.

Za sve navedene posete pripremljeno je **11 brifing dokumenata i pregleda projekata**, zajedno sa pripremom za posete DHOD Novom Pazaru, izveštaja o praćenju napretka koji je zatražio MEI i spiska svih projekata lokalnog razvoja koji su realizovani od 2014-2024 na zahtev DEU. Pored toga, izrađen je dnevni red za dvodnevnu posetu zamenika šefova misija jugozapadnoj Srbiji, prvobitno planiranu za jun, a potom odloženu za septembar 2024. godine, kao i agende za tri dvodnevne posete šefa odeljenja za saradnju DEU koje će se realizovati u julu i avgustu 2024. godine.

Zajedno, posete i događaji, uz dva saopštenja za javnost kojima se promovise završetak projekta lokalne infrastrukture u Ražnju i početak projekta ekonomske infrastrukture u Šapcu, generisali su **384 medijska izveštaja, od čega polovina (189) u nacionalnim medijima**.³

Pripremni sastanak UOP je organizovan 26. aprila sa fokusom na odobravanje integralnih projekata. Za sastanak su napravljeni pregledi predloga projekata i sveobuhvatna prezentacija, a nakon toga je urađen dizajn info lista sa rezultatima poziva kao i ažuriranje tabele projekata i veb-sajta. Takođe je organizovan drugi sastanak na temu narednog programa, u okviru IPA 2024, zajedno sa partnerima SKGO, DEU i MEI 20. juna 2024.

Sajt Programa je imao 23.839 poseta od 19.104 jedinstvena posetioca, a najposećenije stranice su posvećene javnim pozivima. Prisustvo programa na društvenim mrežama obuhvata 19.104 pratioaca na Fejsbuku, 1.181 pratioaca na Tviteru i 3.193 pratioaca na Instagramu, dok su YouTube nalog i veb stranica ažurirani sa 14 video priča.

Prema listi MSE projekata koju je pripremio Program, medijski portal epravozato.mondo.rs u saradnji sa DEU i MEI objavio je **19 uspešnih preduzetničkih priča** (obuhvataju i EU PRO i EU PRO Plus MSP projekte). Dva projekata prikazane su na Radio televiziji Srbije u okviru DEU kampanje „Priče iz Srbije“. Pored ovoga, , dve programske priče „Osnaživanje žena i mladih preduzetnica u Srbiji uz podršku EU“ i „Novi izgled Lipovca: novo poglavlje za dečje odmaralište u Aleksincu“ objavljene su u mart-aprilskom izdanju [E-biltena UN Srbija](#).

Program je završio analizu petog po redu, [Istraživanje javnog mnjenja za 2023. u području delovanja programa EU PRO Plus](#).⁴ Rezultati pokazuju da se 73% ispitanika u Srbiji zalaže za pridruživanje EU, iako 65% izražava zabrinutost zbog promene uslova, a samo 38% veruje da će Srbija ući. Većina ne vidi negativne efekte integracija (42%), uz izvesnu zabrinutost u vezi sa poljoprivredom (21%) i pozitivnim očekivanjima u pitanjima životne sredine (53%), ekonomije (47%) i MSP (40%). Ukupno 68% je upoznato sa najmanje jednim lokalnim projektom koji finansira EU, a 56% pozitivno gleda na poboljšanje životnog standarda. EU PRO Plus i EU PRO projekte prepoznaje 63%, odnosno 56%. Komparativna analiza se fokusira na [trendove relevantne](#) za komunikaciju u periodu od pet godina.

Ažuriranje [mapiranja zainteresovanih strana](#) je završeno nakon lokalnih i parlamentarnih izbora, beležići promene na relevantnim rukovodećim mestima na oba nivoa.

6. STEČENE POUKE

Program treba da uloži dodatne napore u pružanju podrške korisnicima da planiraju alokaciju i distribuciju sredstava za sufinansiranje kako bi se osigurala efikasna potrošnja bespovratnih sredstava dodeljenih kroz projekat. Ovo je predstavlja najveći izazov kada su korisnici lokalne samouprave koje ponekad imaju ograničenja u vezi sa sufinansiranjem, posebno ako su ta sredstva obezbeđena transferom od nacionalnih institucija koje u najvećem broju slučajeva treba da se desi neposredno pre nego što sredstva budu distribuirana. Jedno od potencijalnih rešenja je da se lokalnim samoupravama uputi

³ Annex IV Prilog .4.1._EU PRO Plus Pregled medijske pokrivenosti - Q2 2024

⁴ Rezultati istraživanja o evropskim integracijama u Šumadiji i Zapadnoj Srbiji i regionima Južne i Istočne Srbije dostupni u Aneksu IV, Prilog 4.2.

instrukcija da planiraju sufinansiranje za plaćanje radova što bi im omogućilo da dođu do praga pre nego kasnije tokom realizacije projekta.

7. SLEDEĆI IZVEŠTAJNI PERIOD⁵

U nastavku teksta su navedeni ključni međuciljevi za naredni period:

Rezultat 1. Poboljšano planiranje razvoja u ciljnim opštinama i uvođenje koncepta ITI

- Aktivnost 1.1 Dogovoren obim i metodologija za ISTD Studiju
- Aktivnost 1.1 Koordinacija sprovođenja Integralnih teritorijalnih instrumenata (ITI): učenje iz prakse za MEI
- Aktivnost 1.1 Sprovedena studijska poseta Nemačkoj
- Aktivnost 1.2 Pripremljen modul obuke IV CB Plana - uspostavljanje PCU, obuka o integralnim projektima i investicionim programima
- Aktivnost 1.3. Praćenje realizacije 18 integralnih projekata

Rezultat 2. Unapređeni ekonomski rast u ciljnim opštinama

- Aktivnost 2.1 Praćenje realizacije 20 projekata poslovne infrastrukture
- Aktivnost 2.1 Podrška transferu isplate druge tranše za najmanje osam korisnika grantova.
- Aktivnost 2.1. Pažljivo praćenje procesa nabavke za četiri EIP granta
- Aktivnost 2.2 Izrada Izveštaja o podršci programa sektoru MSP

Rezultat 3. Poboljšana socijalna infrastruktura i socijalna kohezija u ciljnim opštinama

- Aktivnost 3.1 Praćenje realizacije 37 grantova lokalne infrastrukture: završetak radova u Bujanovcu. Pratiti tehničko puštanje u rad i priključenje napajanja solarne elektrane na električnu mrežu u Sjenici
- Aktivnost 3.1 Zatvaranja šest lokalnih infrastrukturnih projekata.
- Aktivnost 3.4 Ugovorno upravljanje projektima izgradnje dva mosta u opštinama Vrnjačka Banja i Rača. Praćenje završetka radova na mostu Vrnjačka Banja i praćenje radova na izgradnji mosta u opštini Rača.

Aktivnosti Programa u oblasti komunikacija

- Organizacija i realizacija tri misije za visoke zvaničnike DEU na terenu
- Organizacija i realizacija posete zamenika šefova misija Zapadnoj Srbiji
- Priprema uspešnih projektnih priča
- Promovisanje rezultate programa koji se odnose na projekte lokalne i poslovne infrastrukture

LFM – Napredak u odnosu na pokazatelje

Legenda

	Aktivnost je sprovedena, a rezultati ostvareni u skladu sa postavljenim ciljevima
	Aktivnost napreduje u skladu sa planom
	Aktivnost se odvija uz kašnjenje koje je pod kontrolom
	Aktivnost je kritična

⁵ Plan rada Programa EU PRO Plus za period od 1. aprila do 30. juna 2024. godine može se naći u Aneksu V, Prilog 5.1.
www.euproplus.org.rs

Objektivno proverljivi pokazatelji	Objektivno proverljivi pokazatelji – konkretan cilj	Napredak ostvaren tokom izveštajnog perioda
Opšti cilj: Doprineti društveno-ekonomskom razvoju, prosperitetu i socijalnoj koheziji društva u Srbiji	Pozicija na rang listi Svetske banke o uslovima poslovanja - 74	Nije dostupno. Svetska banka je prestala da objavljuje Izveštaj o uslovima poslovanja.
	Pozicija na listi Indeksa globalne konkurentnosti - 69	Svetski ekonomski forum je prekinuo objavljivanje uporednog rangiranja zemalja prema Indeksu globalne konkurentnosti za vreme turbulentnog perioda izazvanog pandemijom kovida 19.
SO1. Smanjiti društveno-ekonomske razlike u dva regiona u Srbiji	BDP u Regionu Šumadije i Zapadne Srbije i broj nezaposlenih - 20 %/ 101.760	Udeo Regiona Šumadije i Zapadne Srbije u nacionalnom BDP-u opao je za 0,3% na 18,4% u 2022. u odnosu na 2021. godinu. Broj nezaposlenih u Regionu Zapadne Srbije bio je 92.900 lica u 2022. godini, što je smanjenje za 12,3% u poređenju sa 2019. godinom kao referentnom.
	BDP u regionu Jugoistočne Srbije i broj nezaposlenih - 14,2% / 83.712	Udeo Regiona Južne i Istočne Srbije u nacionalnom BDP-u smanjen je za 0,1% na 15,2% u 2022. godini u poređenju sa 2021. kao referentnom godinom. Broj nezaposlenih lica u Regionu Zapadne Srbije bio je 73.100 u 2022. godini, što je pad za 16,2% u poređenju sa 2019. godinom kao referentnom.
REZULTAT 1		
Poboljšano planiranje razvoja u ciljnim opštinama i uvođenje koncepta ITI		
Rezultat 1. Poboljšano planiranje razvoja u ciljnim opštinama i uvođenje koncepta integralnog i održivog teritorijalnog razvoja (ISTD)	OC 1.1 Broj usvojenih strategija integralnih teritorijalnih investicija (ITI) i održivog urbanog razvoja (SUD) i broj LSU obuhvaćenih ovim strategijama (odgovara IPA PF 2.11) – Najmanje 15 strategija kojima će biti obuhvaćeno najmanje 35 LSU	Svih 12 podržanih strategija, koje obuhvataju 31 LSU, usvojene su od strane 31 lokalna skupština
	OC 1.2 Otpočelo sprovođenje najmanje 80 odsto usvojenih strategija SUD i ITI sa najmanje tri različita izvora finansiranja - najmanje 12 (sredina 2024.)	Putem Javnog poziva za integralne projekte odobreno je 18 projekata iz 11 teritorija.

Rezultat 2 Unapređeni ekonomski rast u ciljnim opštinama	OC 2.1 Broj otvorenih radnih mesta ili radnih mesta čije otvaranje je omogućeno - najmanje 300 (2023. godina)	<p>Otvorena su ukupno 303 nova radna mesta od kojih 159 (52,5%) čine žene.</p> <p>Podržana mikro i mala preduzeća (MMP) otvorila su 274 nova radna mesta, od čega 142 (52%) zauzimaju žene.</p> <p>Podržani žene i maldi početnici u poslovanju (startupi) otvorili su 29 novih radnih mesta, od čega 17 (58%) čine žene.</p>
	OC 2.2 Broj početnika u poslovanju i MMP koja su imala koristi - 500 (2023. godina)	<p>Ukupno 512 MSP je dobilo podršku kroz aktivnosti koje sprovodi 16 OPP. Ukupno 113 MMP je dobilo podršku u vidu direktnih bespovratnih sredstava. Pored toga, dodeljeno je 39 paketa bespovratnih sredstava, a za još šest je u toku proces sklapanja ugovora sa ženama i mladima početnicima u poslovanju u izrazito nedovoljno razvijenim opštinama.</p>
	OC 2.3 Broj i finansijska vrednost započetih ulaganja u industriju i omogućenih usluga – najmanje šest investicija vrednih najmanje 25 miliona EUR (sredina 2024. godine)	<p>Svih 20 dodeljenih grantova za projekte poslovne infrastrukture su u toku. Projekat u Šapcu omogućio je preko 25 miliona evra ulaganja na teritoriji zone koja je predmet infrastrukturnog opremanja kroz projekat.</p>
Rezultat 3: Poboljšana socijalna infrastruktura i socijalna kohezija u ciljnim opštinama	OC 3.1 Broj ljudi koji imaju koristi od unapređenih javnih objekata/usluga – najmanje 65.000 (2023. godina)	<p>Više od 200.000 ljudi imalo je koristi od poboljšanja infrastrukturnih uslova u oblasti kulture, obrazovanja, sporta i zdravstvu kroz 35 realizovanih projekata, među kojima su dva realizovana u Q2 2024.</p>
	OC 3.2 Broj uvedenih ili unapređenih socijalnih usluga koje pružaju OCD i/ili LSU – najmanje 15	<p>Aktivnost je uspešno završena.</p> <p>Ukupno 28 socijalnih usluga je uspostavljeno ili poboljšano u 22 lokalne samouprave, što je omogućilo bolji pristup uslugama obrazovanja, zdravstvene i socijalne zaštite za preko 7.700 građana u nepovoljnom položaju.</p>

	OC 3.3 Broj ljudi koji imaju koristi od unapređenih zdravstvenih usluga vezanih za sprečavanje i oporavak od oboljenja kovid 19 - najmanje 300.000 (2022. godina)	Aktivnost je uspešno završena. Podršku su dobila 23 zdravstvena centra u cilju unapređenja usluga u vezi sa prevencijom i oporavkom od kovid 19, čime je omogućeno pružanje preko 2.645.000 zdravstvenih usluga vezanih za kovid 19. Pored toga, isporučeno je 5000 uređaja za dezinfekciju, 60.000 L tečnost za dezinfekciju i 41 kontejner za trijažu pacijenata.
Aktivnost 1.1 Jačanje nacionalnih kapaciteta za uvođenje integralnog teritorijalnog razvoja	Broj lica na republičkom nivou koja su prošla obuku - 40 (sredina 2023. godine)	Do sada je obučeno 38 lica na nacionalnom nivou.
	Utvrđeni predlozi za regulatore i uveden procesni okvir koji će omogućiti pripremu modela EU za teritorijalno planiranje (kraj 2024. godine)	Pripremljena je Usporedna analiza država članica EU. Nacrt studije o nacionalnom modelu za ISTD je pripremljen.
	Uvedeni pristupi za praćenje, izveštavanje i evaluaciju u vezi sa modelom ISTD-a (2022. godina)	Utvrđen je okvir pokazatelja ostvarenja ciljeva radi praćenja, izveštavanja i evaluacije teritorijalnih strategija.
	Broj kreiranih ili unapređenih alata – najmanje jedan (2022. godina)	Razvijen je revidirani koncept potencijalnog IT alata i OPZ za ISTD platformu za umrežavanje i u toku je izrada platforme.
Aktivnost 1.2 Unapređenje kapaciteta opština i regionalnih razvojnih agencija za uvođenje koncepata integralnog teritorijalnog planiranja	Broj LSU i RRA koje će imati koristi od intervencija – najmanje 80 odsto (sredina 2023. godine)	85,9 odsto LSU i RRA koje su imale koristi od procesa izgradnje kapaciteta (85 LSU i 11 RRA je učestvovalo u aktivnostima obuke u okviru Modula I, Modula II i dela Modula III Programa za izgradnju kapaciteta – ukupno 1416 lica)
	Broj stanovnika obuhvaćen strategijama SUD i ITI – najmanje dva miliona (kraj 2022. godine)	Teritorije koje su dobile podršku za izradu teritorijalnih strategija naseljava oko 1,6 miliona ljudi.
Aktivnost 1.3 Sprovođenje aktivnosti koje doprinose društveno-ekonomskom rastu, predviđenih strategijama integralnog teritorijalnog planiranja	Broj integralnih projekata proisteklih iz strategija ISTD-a čije je sprovođenje podržano – najmanje 15 (sredina 2024. godine)	Podržano ukupno 18 integralnih projekata koji proizilaze iz ISTD strategija
REZULTAT 2 Unapređeni ekonomski rast u ciljnim opštinama		
Aktivnost 2.1 Razvoj poslovne infrastrukture i usluga vezanih za poslovanje na lokalnom nivou	Broj podržanih projekata poslovne infrastrukture - 20 (2024. godina)	20 GSA je potpisano sa LSU korisnicama kao rezultat Poziva za projekte poslovne infrastrukture
Aktivnost 2.2 Povećanje konkurentnosti i održivosti preduzeća koje	Broj podržanih početnika u poslovanju, preduzetnika i	Aktivnost je uspešno završena. 113 MSP je podržano kroz nabavku nove opreme i usluga.

doprinosi ekonomskoj stabilnosti lokalnih zajednica	preduzeća - 100 (2022. godina)	
	Broj podržanih mladih i preduzetnica – najmanje 50 (2022. godina)	Dodeljeno je još šest grantova za žene i mlade početnike u poslovanju, ukupno 43 u realizaciji
	Broj podržanih projekata OPP - 10 (2022. godina)	Aktivnost je uspešno završena. Podržano je šesnaest projekata OPP i aktivnosti koje su one realizovale su završene.
REZULTAT 3		
Poboljšana socijalna infrastruktura i socijalna kohezija u ciljnim opštinama		
Aktivnost 3.1 Razvoj i unapređenje infrastrukture koja doprinosi poboljšanom kvalitetu života	Broj realizovanih projekata socijalne infrastrukture - najmanje 30 (2022. godina)	Od 37 LIP projekata u realizaciji, 35 je završilo sve aktivnosti (2 u Q2), 1 je sa aktivnim gradilištem, 1 sa tehničkim puštanjem u rad. 30 LI projekata zatvoreno
Aktivnost 3.2 Podrška javnim institucijama, uključujući institucije socijalne zaštite, da unaprede socijalne usluge i pripremljenost za vanredne situacije	Broj podržanih projekata OCD u vezi sa socijalnim uslugama - 20 (2023. godina)	Ova aktivnost je uspešno završena. Svih 20 projekata za jačanje socijalnih usluga je uspešno završeno, a uspostavljeno je i/ili unapređeno 28 socijalnih usluga u 22 LSU.
Aktivnost 3.3 Podrška aktivnostima vezanim za sprečavanje i suzbijanje pandemije kovida 19	Broj zdravstvenih centara kojima je pružena podrška da unaprede usluge vezane za sprečavanje i oporavak od oboljenja kovid 19 - najmanje 20 (2022. godina)	Ova aktivnost je uspešno završena. Podršku su dobila 23 zdravstvena centra u cilju unapređenja usluga u vezi sa prevencijom i oporavkom od kovida 19.
Aktivnost 3.4 Podrška za sanaciju šteta izazvanih poplavama	Broj realizovanih infrastrukturnih projekata koji se odnose na sanaciju šteta od poplava - do 3 (2024.)	U toku je izvođenje građevinskih radova na dva mosta u Vrnjačkoj Banji i Rači. Oba ugovora su izmenjena tako da odražavaju kašnjenja zbog instalacija pronađenih na mestu temelja.

ANEKSI

Aneks I Unapređeno razvojno planiranje

Aneks I_Prilog 1_Obim i metodologija ISTD studija

Aneks II Unapređen ekonomski rast

Aneks II_Prilog 1_Izveštaj sa Orijentacionog sastanka održanog za žene i mlade početnike u poslovanju

Aneks III Unapređena socijalna infrastruktura i socijalna kohezija

Aneks III_Prilog 1_EU PRO Plus_ Status LI projekata u drugom tromesečju 2024. godine

Aneks IV Komunikacije

Aneks IV_Prilog 1_Pregled komunikacijskih aktivnosti Programa EU PRO Plus

Aneks IV_Prilog 2_EU PRO Plus- Stavovi o EU integracijama

Aneks IV_Prilog 3_Anketa o evropskim integracijama

Aneks V Upravljanje Programom

Aneks V_Prilog 1 Plan rada Programa EU PRO Plus za treće tromesečje 2024. godine